

Täysistunto

Perjantai 8.10.2021 klo 12.59—13.31

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja kansaneläkelain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 66/2021 vp

Lakialoite LA 36/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2021 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskusteluun. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

Keskustelu

13.05 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä asiassa on poikkeuksellisen houkutteleva otsake. Tämä on hyvin tekninen muutos, mikä tässä tehdään, mutta otsake on hyvin houkuttava: ”työeläkelakien ja kansaneläkelain muuttamisesta”. Minkä takia tämä on houkuttava otsake? Ensinnäkin sen vuoksi, että vietämme Vanhustenviikkoa. Nimittäin kansainvälinen ikäihmisten päivä oli 1. päivä lokakuuta, ja tämä viikko on Vanhustenviikko, jolloin luonnollisesti olemme paljon keskustelleet vanhusten asioista. Valitettavasti täällä kylläkään, kun puhuttiin esimerkiksi mielenterveysongelmista eilen kyselytunnilla, ei viitattu ikäihmisten mielenterveysongelmiin.

Tässä kohdassa meillä on nyt kuitenkin eläkelaeista kysymys, ja kun puhutaan eläkelaeista, haluaisin yhden selkeän täsmennyksen tässä tehdä: liian usein, kun puhumme kansaneläkkeistä ja työeläkkeistä, pohdimme, että kysymys on ikäihmisistä, vaikka termi on ”eläkeläinen”. Aidosti tilanne on se, että Suomessa ainoa lakisääteinen vanhuuseläke on työeläke, ja 98 prosenttia yli 65-vuotiaista saa nimenomaan työeläkettä. 80 prosenttia täyden kansaneläkkeen saajista on työkäisiä ihmisiä, ja silloin on kysymys työkyvyttömyyseläkkeestä. Tämä häiritsee keskustelua jatkuvasti, ja kun me nostamme takuueläkettä ja kansaneläkettä, me kuvittelemme auttavamme iäkkäitä ihmisiä — näinhän tässä ei ole kysymys. Tämä on syytä pitää mielessä.

Vielä se asia, että kun näistä uudistuksista nyt puhutaan tässä kohdassa, tästähän puuttuu se suurin uudistus kokonaan. Silloin kun me puhumme työeläkkeiden muuttamisesta, niin kun siellä ei tehdä tasokorotuksia — kuten kansaneläkkeisiin tehdään näitä tasokorotuksia — siellä ainoa tapa tehdä on tämä indeksitarkistus, joka tehdään kerran vuodessa. Vaikka nyt on Vanhustenviikko, tällä hetkellä elämme Suomessa, jossa on tilanne senkaltaisen, että iäkkäät ihmiset, vanhuuseläkeläiset, ovat Suomessa ainoa tulonsaajaryhmä, jonka tulotasoa lakisääteisesti lasketaan — kiitos taitetun indeksin, kiitos jättimäisten elä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

kerahastojen, joita on onnistuttu sen ansiosta kasvattamaan. Hienoa, että ollaan saatu ne rahastot, mutta niiden tuotoista pitäisi pystyä jonkin verran käyttämään näihin pienimpiin eläkkeisiin, työeläkkeisiin. Tämän takia halusin sanoa, että se iso uudistus tässä yhteydessä ei ole tässä salikeskustelussa meillä mukana, mutta sitä me tietysti eduskunnassa odotamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

13.07 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Osana hyvinvointiyhteiskuntaa on aina muistettava puhua myös siitä, miten kestävä meidän eläkejärjestelmämme on. Viime aikoina on alkanut jälleen nousta merkkejä siitä keskustelusta, joka meidän täällä eduskunnassakin on käytävä, puolueidenkin on käytävä: millä tavalla me varmistamme sen, että myöskin tulevat polvet ovat turvattuja omien eläkkeittensä suhteen? Tästä on nyt niin työnantajapuolella kuin työntekijäpuolellakin virinnyt keskustelua. Myöskin median puolella, esimerkiksi Helsingin Sanomissa pääkirjoitustasolla, on kannettu huolta siitä, ovatko poliitikot riittävän hereillä.

Tämä nimittäin ei ole helppo aihe käsitellä meille poliitikoille. Muistamme hyvin, miten kävi, kun Matti Vanhanen Rukan hangilta palattuaan halusi pidentää työuria. Nyt jälkikäteen voi sanoa, kun historiaa tarkastelee, että kyllähän hän oikeassa oli. Nythän työuria on saatu pidennettyä, mutta kyllä meillä täytyy olla muunkinlaisia keinoja kuin sieltä loppupäästä pidentäminen. Meidän pitää saada alkupäästä enemmän ihmisiä töihin, meidän pitää niin ikään siellä keskellä saada vahvistettua ihmisten työssä olemista ja sitten myöskin ottaa erilaisia keinoja siihen, miten ikään kuin perinteisesti eläkeläisiksi katsotut ihmiset voivat niin ikään itse niin halutessaan osallistua aktiivisesti työelämään. Tämä kaikki on äärimmäisen tärkeää, jos me haluamme, että meidän eläkejärjestelmämme säilyy kestävä. Tässä on meillä haastetta ihan jokaiselle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

13.09 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Ihan Vanhustenviikon kunniaksi myös minä haluan kyllä käyttää tässä puheenvuoron ja antaa tukea sille ajattelulle, mitä edustajat Kiljunen ja Guzenina edellä hyvin kuvasivat.

Mitä tulee sitten esimerkiksi eläkkeensaajien mahdollisuuksiin jatkaa työelämässä, niin on muistettava, että hallitushan on nyt tehnyt hyvän ja tervetulleen linjanvedon sen suhteen, että ei ensi mutta seuraavana vuonna tulisi voimaan se mahdollisuus, että voi saada verohelpotusta [Maria Guzenina: Se on hyvä uudistus!] siinä tapauksessa, että menee työelämän käyttöön. Se on erinomaisen tarpeellinen varsinkin tähän tilanteeseen, kun jatkuvasti puhumme työvoimasta ja meillä on paljon virkeää väkeä, joka haluaa tehdä työtä mutta tarvitsee taloudellista kannustinta. Siksi annan tälle vahvan tukeni.

Haluan myös antaa tukea sille ajattelulle, että meidän kannattaa ja on viisasta ja inhimillistä pitää huolta siitä, että meidän pieni- ja keskituloisilla eläkkeensaajilla on kukkarontäyteenä muutakin kuin tyhjyyttä. Eli on hyvin tärkeää, että tämän hallituksen aikana olemme konkreettisesti saaneet parannettua eläkkeensaajien toimeentuloa, mutta edustaja Kiljusen puheenvuoro muistuttaa meitä siitä, että vielä työ ei ole ollenkaan loppuun saatettu ja varmasti on paljon vielä tehtävää tulevaisuudessa. Mutta, puhemies, siitä suunnanmuutoksesta olen hyvin iloinen, että kuitenkin kun vielä viime kaudella totuimme siihen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

että eläkeindeksiä jäädytettiin ja leikkauksia tuli, niin nyt tilanne ja tie on ollut päinvastainen, ja se jos mikä on hyvin tärkeää nyt, kun olemme eläneet vielä aika ankeita pandemian aikaisia aikoja. On todella tärkeää, että pienituloisilla on ollut kuitenkin mahdollisuus saada sitten toimeentulonsa turvattua.

Itse kiinnittäisin huomiota tässä tilanteessa myös laajemmin kysymykseen eläkkeensaajien hyvinvoinnista. Kyllähän näinä aikoina myös korostuvat ne mahdollisuudet, että voitaisiin yhteisöllisesti tehdä, harrastaa, saada erilaista virikettä elämään, ja siksi juuri kaikki liikunnan tukeminen ikäihmisille, kulttuuriasiat ja muut ovat hyvin tärkeitä.

Näin Vanhustenviikon kunniaksi todettakoon, että monia asioita on, missä vielä tehtävää piisaa, vaikka paljon on tehty. Asia on hyvin tärkeä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kiljunen.

13.12 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä täydentää edustajia Viitanen ja Guzenina, aivan erinomaisia puheenvuoroja. Kiinnititte huomion juuri niihin isoihin asioihin, jotka meillä on myöskin tulevan eläkejärjestelmän kehittämisessä syytä aikaansaada.

Haluaisin myöskin kiittää hallitusta siitä, että 25 vuoteen meillä on ensimmäinen hallitus, joka on aidosti hallitusohjelmansa tasolla ja myöskin käytännön tasolla ottanut ikäihmisten asiat vakavasti. Tähän saakkahan on ollut lähinnä leikkauksia, leikkauksia ja leikkauksia viimeiset 25 vuotta.

Isoin asia oli tässä esillä, työllisyysaste. Se on kokonaisuudessaan kulmakivi suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle. Kannattaa muistaa, että työikäisestä väestöstä 30 prosenttia on työmarkkinoiden ulkopuolella, lähes 30 prosenttia, tämä on valtava osuus. Nyt meillä on myöskin se tilanne, että yli 65-vuotiaita — tässä on muuten yksi huoltosuhdetta heikentävä passiivikansalainen, niin kuin meidät iäkkäät ihmiset leimataan — on aktiivisesti työelämässä mukana. Meitä yli 65-vuotiaita on tällä hetkellä lähes satatuhatta, jotka ovat työelämässä mukana, ja tälle pitää antaa myöskin tilaa. Eli meidän pitää nostaa myöskin yli 65-vuotiaiden työllisyysastetta, jos on halukkuutta, motivaatiota ja tahtoa kontribuoida, niin kuin kovin monilla on, eli tälle täytyy antaa tilaa.

Sitten oli hyvin tärkeä huomio edustaja Guzeninalla siitä, että kun me puhumme eläketurvasta, aidosti meidän täytyy aina puhua eläketurvasta sekä nykyisille eläkkeensaajille että myöskin tuleville eläkkeensaajille. Kyllä tämä täytyy tietysti tunnistaa. Mutta kannattaa muistaa se, että tämä suomalainen keskustelu ikään kuin eläkevastuista — ne on laitettu jollekin miljarditasolle tällä hetkellä — on ainoastaan suomalainen keskustelu, ainoastaan suomalainen keskustelu. Missään muualla maailmassa ei tällä tavalla tätä asiaa kysytäkään, koska nämä eläkerahastot, joita on kasvatettu meille nimenomaan eläketurvaa varten, ovat synnyttäneet sen kysymyksen, että tässä olisi sukupolvien välinen ristiriita siitä, kenelle niitä rahoja käytetään niistä eläkerahastoista. Eihän se näin ole Euroopan unionin jäsenmaissa, kun useimmissakaan maissa ei ole lakisääteistä rahastointijärjestelmää lainkaan. Suomen eläkerahastot ovat maailman suurimmat suhteessa kansantuotteeseen, aivan ylivoimaisesti voimakkain... [Johannes Koskisen välihuuto] — Anteeksi, Norjan rahastoa OECD ei lue eläkerahastoksi, koska se on budjetin katteena, nämä öljyrahat, jotka ovat kolme kertaa suuremmat kuin Suomessa suhteellisesti ottaen, kyllä. Niitä ei lueta eläkerahastoksi samalla tavalla, kun tehdään vertailuja, elikkä se rahasto on budjetin kate, nämä öljyrahat Norjassa. — Edustaja Johannes Koskisen välihuutoon halusin tässä näin reagoida.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

Olen naisin seikka on Macron, joka on juuri istunut eläkeuudistuksen päällä Ranskassa. Hän totesi, kun siellä lähdettiin puhumaan, pitäisikö heillä olla eläkerahastoja — Saksasakaan ei ole eläkerahastoja ollenkaan — että vastaus oli ”ei”. Ranskassahan on sukupolvien välinen sopimus ollut kautta historian — niin kuin Suomessakin on ollut vuodesta 95 asti — kautta historian ollut sukupolvien välinen sopimus: työssäkäyvät ihmiset huolehtivat lastensa kasvatuksesta [Puhemies koputtaa] ja vanhempiensa eläketurvasta ja hoivasta. Tulevaisuudenkin eläkkeiden hoitaminen tapahtuu silloisten työssäkäyvien ihmisten toimesta, pääsääntöisesti. Eläkerahastot ovat vain puskuri.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt huomaa, että täällä on halukkuutta jopa debatoida, mutta meillä suuren valiokunnan kokous painaa päälle. Mennään puheenvuorolistassa eteenpäin. — Edustaja Niikko. — Ja tiedusteluvalvontavalioikunnan myös.

13.15 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Täytyy osallistua tähän keskusteluun, koska näin Vanhustenviikon kunniaksi huomaa, että puhujalista on täynnä sosiaalidemokraattien puheenvuoroja. Nyt on teille tärkeää pitää tätä asiaa esillä, nimittäin tämä hallituksen esitys, mistä nyt täällä keskustellaan, on kuitenkin eläkeläisten etuuksia heikentävä lakiesitys. [Välihuutoja] Tässä nimenomaan heikennetään leskeneläkkeen pituutta. Tässä muutettaisiin leskeneläkkeen määräaikaisuutta siten, että se olisi voimassa 10 vuotta. Tätä ette muistaneet sanoa.

Sinänsä on hyvä piilottaa nämä tällaiset leikkausesitykset ja heikennykset tällaisiin kauniisiin puheisiin, joissa puhutaan, että eläkeläisten pitäisi olla pidempään töissä. Täällä kuullaan puheita siitä, että on tärkeää kannustaa eläkeläisiä olemaan töissä vielä pitkään 65 ikävuoden jälkeen [Maria Guzenina: Jos haluaa tehdä töitä!] ja pitäisi myös antaa muita kannusteita. Eläkkeelle ei käytännössä kohta pääsisi lainkaan. Sinänsä on pakko kysyä tätä nyt suoraan sosiaalidemokraateilta, kun eilenkin keskustelimme kyselytunnilla tästä samaisesta teemasta, sivuttiin sitä siinä yhteydessä: kuinka paljon elvytyspaketista tulee Suomen eläkeläisten hyväksi? Tähän emme eilen saaneet vastausta, joten tänään se vastaus varmaan tulee — edustaja Kiljunen, eikö niin? — Kuinka paljon elvytyspaketista tulee eläkeläisten hyväksi?

Näin Vanhustenviikon kunniaksi teidän täytyisi tehdä vähän muutakin kuin puhua, tehdä niitä todellisia tekoja ikäihmisten hyväksi, nimittäin kaikki tai lähes kaikki täällä olevat edustajat ovat myös kuntapäättäjiä. Meillä on kunnissa vakava tilanne monen ikäihmisen kohdalla, kun kotisairaanhoido kärsii hoitajapulasta, ja hoitajat kärsivät työuupumuksesta, koska työaikajärjestelyt on tehty aivan luokattoman huonosti. Monessa kunnassa, missä näin tapahtuu, on ikävä kyllä johdossa sosiaalidemokraatteja hyvin paljon, kuten myös koomuslaisia. Siinä mielessä, kun on vuosia kuunnellut näitä kehuja eläkeläisten suuntaan, en ole vielä tänäkään päivänä nähnyt, missä ne teot ovat. Missä ne todelliset teot ovat, että me parannetaan ikäihmisten toimintakykyä asua kotona mahdollisimman pitkään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

13.18 **Aki Lindén sd:** Herra puheenjohtaja! Tämä keskusteluhan sai nyt mielenkiintoisia käänteitä.

Olen ollut käsittelemässä tätä asiaa mietintövaliokunnassa, sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tämä nyt käsillä oleva ehdotushan oli työmarkkinajärjestöjen yhteisen näkemyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

sen mukainen. No, tietysti voidaan sanoa, että se on sitä kolmikantaa parhaimmillaan ja joidenkin mielestä pahimmillaan, mutta siinä todella tuli uusia säädöksiä. Esimerkiksi tulevaisuudessa nuorten leskien asema ei tule olemaan niin hyvä kuin nuorten leskien asema kenties oli menneisyydessä, mutta samalla tässä tehtiin monia parannuksiakin muun muassa orvoksi jääneiden ja eri eläkeläisryhmien hyväksi. Tämä kyseinen yksityiskohta, jonka tässä edustaja Niikko nosti esille, oli kyllä siellä myös mukana.

Itse pyysin puheenvuoron sen takia, että halusin kertoa tässä äkkiä tarkistamani tilastotiedon. Me puhumme paljon siitä, mikä on 55—64-vuotiaiden työllisyysaste. Edustajakollega Kiljunenhan puhui äsken tässä jo 65 ylittäneiden työssäolemisesta, mutta tämä 55—64-vuotiaiden työllisyysaste on noussut huimaavasti Suomessa. Viimeisin luku oli 68,4 prosenttia, ja se on enää viiden prosenttiyksikön päässä siitä 73 prosentista, joka elokuussa koski koko väestöä. Kun mennään kymmenen vuotta taaksepäin, olimme 50 prosentin tasolla, ja vielä kauemmas jos mennään, niin oltiin tietysti vielä alempana. Eli aikaisemmin meillä Suomessa jäätin verraten varhain eläkkeelle, usein työkyvyttömyyseläkkeelle, ja nyt tällä hetkellä tehdään yhä korkeampaan ikään työtä, koska meidän yleinen terveydentilanteemme ja toimintakykymme on parantunut. Toki työt ovat myös muuttuneet: ei olla enää niin paljon raskaissa metsätoissa tai maataloustoissa, vaan työt ovat muuttuneet toisenlaisiksi. Yleinen hyvinvointi on lisääntynyt, ja se näkyy myös eliniän pidentymisenä noin kymmenellä vuodella viimeisen 30 vuoden aikana. En ota tätä kaikkea sosiaalidemokraattien ansioksi, vaikka aika keskeisessä asemassa olemme toki olleetkin suomalaisessa yhteiskunnassa. [Maria Guzenina: Ota ihmeessä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

13.20 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Tässä eläkelakiuudistuksessa on paljon hyviä asioita, ja minusta on myöskin hyvä, että oppositio kirittää vielä parempiin lakiehdotuksiin ja -esityksiin. [Mika Niikko: Rakkaudella me kiritämme!] — Vantaalaiset näin keskenämme. — Tämä sali on tarkoitettu juuri siihen, että voimme käydä hyvää debattia lakien sisällöstä.

Itse kiinnitän enemmän huomiota siihen, mitä on jo pidemmän aikaa tapahtunut tässä eläkeläisten ja vanhusväestön tilassa, ja se on tämä digisyrjäytyminen ja myöskin käteisvarojen käytön loppuminen. Olen ollut hirveän huolissani siitä, että paljon tässä maailmassa tapahtuu, ja koska haluamme tehostaa meidän toimintaamme, talouttamme, yhteiskuntiamme ja katsomme tulevaisuuteen, niin yhä useammin jätämme taaksemme ne vanhukset, jotka eivät kykene, osaa, voi käyttää näitä erilaisia älylaitteita. Nyt jos tämä koronapassikin säädetään, kyllä toivon siihen vahvasti sen, että koronapassin ei tarvitse olla ainoastaan älylaitteilla luettavissa tai että tämä ikäihminen, joka on rokotettu, ei joutuisi tällaista älylaitetta yhtäkkiä ostamaan.

Toivon todella, että näissä eläkeläiskysymyksissä tämä digisyrjäytymisen asia otetaan huomioon ja lainsäädännössä pidetään huolta siitä, että yhä useampi vanhempi ihminen kykenee pysymään menossa mukana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Keskustelu rönsyilee, ja valiokuntien kokoukset painavat päälle. Nyt edellytän, että pysytään tiukasti otsikon alla seuraavissa puheenvuoroissa. — Edustaja Järvinen näyttää esimerkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

13.22 **Heli Järvinen vihr:** Kiitos, arvoisa puhemies! Euroopan elvytyspaketti on aika kaukana tämänpäiväisestä eläkeaiheesta, mutta jos puhemies suo, mieluusti vastaisin perussuomalaisten kysymykseen siitä, kuinka paljon tästä elvytyspaketista koituu rahoja eläkeläisille. [Mika Niikko: Mielellään!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Sitä ei nyt tänään ilmeisesti kukaan ole tässä kysynyt. Pysytään mielellään tässä aiheessa.

No niin. — Tässä, edustaja Niikko, sait vastauksen siihen, minkä takia en voi vastata tähän sinänsä ihan aiheelliseen kysymykseen. Siihen olisi myös erittäin hyvä vastaus olemassa. [Mika Niikko: Voidaan keskustella siitä tämän tilaisuuden jälkeen!]

Mutta puhutaan suomalaisista eläkkeistä. Tässä on käytetty todella hyviä puheenvuoroja. Sen verran haluan tarkentaa, että suomalainen rahastointijärjestelmä ei ole ainutlaatuinen. Otan esimerkin Hollannista, jonka eläkejärjestelmää pidetään muuten maailman parhaana, Suomi tulee siellä usein tilaston kakkosena. Hollannissa on rahastoitu seitsemänkertainen rahasumma Suomeen verrattuna, toki väestöpohjakin on suurempi. Voin kertoa senkin, että vaikka Hollannin rahasto on hyvällä pohjalla ja tulevaisuus näyttää turvatulle, Hollannissa käydään todella paljon keskustelua siitä, miten eläkkeet onnistutaan turvaamaan myöskin tuleville sukupolville. Eli tämä sukupolvikysymys on todella tärkeää huomioida, kun me puhumme eläkejärjestelmästä. Se on jokaisen suomalaisen, niin nykyisen eläkeläisen kuin tulevankin eläkeläisen, tuki ja turva.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

13.24 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti: Suomalaisten eläketurva on kyllä hyvällä mallilla maailmassa. On rahastoitu ja kassaa varten kerätään maksuja niin työnantajilta kuin työntekijöiden palkkarahoista, jotta saadaan eläkkeet turvattua. Tällaisia pieniä muutoksia joudutaan varmasti tekemään pelkästään sen takia, että suomalaiset elävät yhä pidempään, elikkä tehokas työaika pystyy jatkumaan. 68 vuotta taitaa olla takaraja nyt, ja veikkaan, että sekään ei ole vielä mikään yläraja, koska tiedän omista tuttavistani monta kaveria, jotka ovat reilusti yli seitsemänkymppisiä ja yrittäjinä jatkavat täyttä tehoa. Elikkä tämä ongelma tiedetään, ja siihen reagoidaan.

Mitä tulee siihen, mitä Ranskassa on tehty, totean edustaja Kiljuselle vain niin kuin pienenä viittauksena: Kun Macron huutelee jotakin, niin kannattaa muistaa, mitä Macron viime kesänä sanoi. Hän sanoi, että nyt olemme luoneet yhteisen eurooppalaisen velanottojärjestelmän, joka nimenomaan tukee ranskalaisia tavoitteita. Minä en oikein pidä siitä, että joku iso eurooppalainen johtaja lähtee elvistelemään sillä, että on saatu takaajat heidän veloilleen. Se liittyy myös eläkejärjestelmään: jos heillä sitä ei ole, niin kyllä he mielellään näkevät, että joku tulee sitä maksamaan. Sieltä aina kuitenkin rahaa ritisee vähän vääriinkin paikkoihin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt vielä edustajat Viitanen ja Kiljunen, ja jos tulee lisää puheenvuoropyyntöjä, niin sitten jatkamme tiistain istunnossa — ja niitähän tulee. — Edustaja Viitanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

13.25 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén kertoi aiemmassa puheenvuorossaan, että tämä esitys perustuu kolmikantaan ja työmarkkinaosapuolten keskusteluihin. Ja todettakoon nyt, puhemies, tässä yhteydessä tähän esitykseen liittyen, että edustaja Niikon kannattaa pistää merkille, että tämä mietintö on yksimielinen, eli siellä on tainnut ihan hänenkin edustamansa puolue nämä asiat allekirjoittaa.

Tästä tuli mieleen: vaikka tässä yhteydessä emme nyt voi käydä sen enempää debattia tästä elvytyspaketista — puhemies on näin rajannut — sanon sen liittyen tähän keskusteluun, että vaikka ”kuka vanhoja muistelee, tikulla silmään” taisi tulla eilen kyselytunnilla, niin kyllä minä sen muistutan kuitenkin, että kun aikanaan näitä Kreikka-rahoja perussuomalaiset veivät sinne Kreikkaan, [Välihuutoja] nämä rahat käytettiin pankkien pelastamiseen, [Puhemies: Nyt asiaan!] ja samaan aikaan, mitä tulee eläkkeensaajiin, te leikkasitte eläkkeitä — te leikkasitte eläkkeitä. [Mika Niikko: Sosiaalidemokraattien Urpilainen teki sen!] Minusta se ei ole hyvää toimintaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pysytään asiassa. — Viimeinen puheenvuoro tänään tähän asiaan, edustaja Kiljunen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Puolustaako edes Kiljunen eläkeläisiä?]

13.26 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko nosti tästä lakiesityksestä, joka on tässä keskustelun alla, esille sen seikan, että tässä ikään kuin lähdetäisiin leskeneläkettä heikentämään olennaisesti, ja niin edelleen, ja tässä edustaja Viitanen jo viittasi siihen, että tämä oli yksimielisesti hyväksytty, [Välihuutoja] kolmikannassa neuvoteltu asia, ja se liittyy nimenomaan nuoriin leskiin. [Välihuutoja] Se on vähän toinen asia kuin lähteä puhumaan iäkkäistä leskistä, joiden kohdalla on tietysti aito ongelmakin lähteä leskeneläkettä heikentämään. Se on toinen kysymys.

Mutta myöskin edustaja Niikko toi esille sen, että täällä nyt sosiaalidemokraatit ovat jahtaamassa iäkkäitä ihmisiä töihin: Ei kysymys ole jahtaamisesta. Ylipäätään tämä käsitys siitä, että meillä olisi joku yleinen eläkeikä, on vähän harhaanjohtava ja vanha. Norjassa on yleinen eläkeikä 61 ikävuodesta 75:een. Se tarjoaa liikkumatilan: Meillä on raskaissa töissä olevia lähihoitajia, rakennusmiehiä, kaivosmiehiä, monissa raskaissa tehtävissä olevia ihmisiä, joiden täytyy päästä eläkkeelle jo siinä vaiheessa kun he ovat fyysisesti vielä terveitä ihmisiä. Sitten on paljon henkisen työn tekijöitä professoreista diplomaatteihin ja yritysjohtajiin ja niin edelleen — ja taiteilijat, runoilijat, kirjailijat ja niin edelleen eivät koskaan siirry eläkkeelle. Eli meidän täytyy tunnustaa, että ihmisillä on erilaisia elämäntilanteita ja erilaisia ammatteja, ja tämä ”yleinen eläkeikä” -käsite on tässä virheellinen. Meidän täytyy mahdollistaa ihmisille työskentely myöskin niin sanotun eläkeiän jälkeen, jos he niin haluavat tehdä, ja kunnioittaa ikäihmisten työpanoksia. He antavat paljon: 60 prosenttia omaishoitajista — eilen puhuttiin omaishoitajista — on eläkeläisiä. On tunnistettava tämä tilanne.

Sitten näistä eläkerahastoista, ja, arvoisa puhemies, tämä on viimeinen lause: Hollannin eläkejärjestelmä on myöskin rahastoiva, mutta se ei ole lakisääteinen. Se on työmarkkinapohjainen. Samoin on Englannissa, ei lakisääteinen, työmarkkinapohjainen, ja Yhdysvalloissa myöskin. Tietyissä anglosaksisissa maissa on näitä eläkerahastoja, mutta useimmissa Euroopan unionin jäsenmaissa ei ole rahastoja lainkaan. Silloin lähdetään liikkeelle siitä, että työssäkäyvä polvi huolehtii omat vanhempansa ja omat lapsensa, kautta sukupolvien, niin kuin on tapahtunutkin. Tämä rahastoilmiö on synnyttänyt tämän ankaran kiistan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2021 vp

siitä, kenen rahoja ne ovat. Viimeinen lause: 65 prosenttia eläkerahastoissa olevista 240 miljardista on nykyisten eläkkeensaajien tai juuri eläkkeelle siirtyvien säästöjä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.